Znamy projekt sposobu podziału potrzeb oświatowych w 2027 roku. MEN przedstawia tegoroczne propozycje

Kategoria: Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego
Opublikowano: środa, 01, lipiec 2026 10:40
Piotr Majoch
Odsłony: 835

Ministerstwo Edukacji Narodowej przedstawiło projekt rozporządzenia w sprawie sposobu podziału łącznej kwoty potrzeb oświatowych między jednostki samorządu terytorialnego w roku 2027. Propozycje resortu weszły w fazę konsultacji publicznych.

Podstawą prawną projektu jest upoważnienie ustawowe z art. 26 ust. 6 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Zapowiadany projekt przewiduje rozwiązania w dużej mierze analogiczne do tych ujętych w poprzednim rozporządzeniu z 28 lipca 2025 r., co wyraża się m.in. w oparciu podziału środków na algorytmie i liczbie uczniów przeliczeniowych z wykorzystaniem specjalnych wag i wskaźników. Dostrzegalnych jest jednak kilka zmian w wagach i algorytmie, a wiele z nich zostało powiązanych z szeroko pojętym kształceniem zawodowym.

Zmiany w liczbach i wskaźnikach

Kluczową informacją dotyczącą dzielonych środków jest sama wysokość kwoty potrzeb oświatowych, która w 2027 roku została obliczona na 121 mld 875 mln zł. Kolejną aktualizacją jest wzrost standardu A, który w 2026 roku wynosi 9717 zł. W roku przyszłym ma wzrosnąć o 5,5% do kwoty 10252 zł. Przy wykorzystaniu tej kwoty obliczane będą konkretne kwoty potrzeb oświatowych dla określonych jednostek samorządu terytorialnego. Inną zmianą w algorytmie jest dostosowanie wskaźników zwiększających i zmniejszających w związku z informacjami dotyczącymi szacowanej liczby uczniów. Spadek liczby wychowanków przedszkoli wywołany pogłębiającym się niżem demograficznym uzasadnia zdaniem MEN zastosowanie wskaźników pomniejszających, uzależnionych od typu jednostek samorządu terytorialnego oraz liczby ich mieszkańców. Przesunięcie roczników według wieku i przemnożenie liczby dzieci urodzonych w poszczególnych latach przez wskaźnik upowszechnienia wychowania przedszkolnego doprowadziło do oszacowania liczby wychowanków w kolejnym roku, w związku z czym zaproponowano trzy progi wskaźnika zmniejszającego. W odniesieniu do miast na prawach powiatu poniżej 150 tys. mieszkańców ma wynieść 3%. Gminy miejskie powyżej 10 tys. mieszkańców oraz miejsko-wiejskie powyżej 35 tys. mieszkańców zostaną objęte wskaźnikiem 4,5%, natomiast w przypadku pozostałych gmin proponuje się wskaźnik 8%. Stosowanie wskaźnika nie dotyczy miast na prawach powiatu liczących więcej niż 150 tys. mieszkańców, a także przedszkoli specjalnych i oddziałów przedszkolnych specjalnych. W zakresie liczby uczniów szkół zdecydowano się na zmniejszenie o 5% liczby uczniów liceów ogólnokształcących (z wyjątkiem LO prowadzących jeden oddział klasy I lub nieprowadzących takich oddziałów), zwiększenie o 3% liczby uczniów szkół branżowych I stopnia, natomiast aż o 25% - uczniów i słuchaczy szkół branżowych II stopnia. Ze względu na niewielkie zmiany liczby uczniów zdecydowano się nie stosować wskaźnika w przypadku szkół podstawowych i techników.

Inny sposób finansowania branżowych centrów umiejętności w planach MEN

Ministerstwo proponuje, aby finansowanie branżowych centrów umiejętności (BCU) odbywało się poza obecnym systemem. Założeniem resortu jest, aby w celu zapewnienia właściwego funkcjonowania BCU, z łącznej kwoty potrzeb oświatowych wyodrębnić nową, dedykowaną pulę środków. Dofinansowanie ma nie być oparte na standardzie A. W konsekwencji ostateczna kwota potrzeb oświatowych dla danej jednostki samorządu terytorialnego ma stanowić sumę części utworzonej przy wykorzystaniu standardu A wraz z odpowiednimi wagami i wskaźnikami, a także części związanej z dofinansowaniem funkcjonowania BCU. Część ta ma być iloczynem branżowych centrów umiejętności funkcjonujących w danej jednostce i wchodzących w skład ogólnopolskiej sieci wspomnianej w art. 8a ust. 7 ustawy - Prawo oświatowe (P.oś.) oraz kwoty 1 mln zł. Tym samym od 2027 roku dofinansowanie BCU ma składać się z

Phoca PDF

dwóch części:

- dofinansowania związanego z liczbą uczestników branżowych szkoleń zawodowych w ramach algorytmu opartego na liczbie uczniów przeliczeniowych
- stałego komponentu przeznaczonego na dofinansowanie funkcjonowania tych centrów jako jednostek oświaty

Jak wynika z uzasadnienia projektu, przyjęty sposób stwarza gwarancję objęcia dofinansowaniem także BCU prowadzonych przez osoby fizyczne lub osoby prawne niebędące jednostkami samorządu terytorialnego. Odpowiednia dotacja oparta na art. 29a ust. 1 ustawy o finansowaniu zadań oświatowych (u.f.z.o.) zostanie wypłacona z budżetu powiatu będącego organem rejestrującym dla takiego centrum.

Oddziały specjalne w podmiotach leczniczych - jest ciąg dalszy zmian wprowadzanych przez resort

Inne założenie ujęte w projekcie odpowiada zapowiedziom resortu edukacji dotyczącym finansowania oddziałów specjalnych w podmiotach leczniczych dla nieletnich. Wskutek uchwalenia rozporządzenia MEN z 12 czerwca 2026 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie organizacji kształcenia oraz warunków i form realizowania specjalnych działań opiekuńczo-wychowawczych w przedszkolach i szkołach specjalnych oraz w oddziałach specjalnych, zorganizowanych w podmiotach leczniczych i jednostkach pomocy społecznej, proponuje się wprowadzenie nowej wagi. Dodatkowe finansowanie dotyczy oddziałów, które na podstawie wspomnianego rozporządzenia mają być tworzone wyłącznie dla uczniów, wobec których sąd orzekł o zastosowaniu środka leczniczego w postaci umieszczenia w zakładzie leczniczym lub środka tymczasowego w postaci tymczasowego umieszczenia w zakładzie leczniczym. Uczniowie przebywający we wspomnianych oddziałach specjalnych nadal będą objęci dotychczasowymi wagami P_{48} i P_{49}. Dodatkowo uczniowie umieszczeni w takich oddziałach na mocy orzeczenia lub postanowienia sądu zostaną objęci nową wagą o wartości 2. Ma ona pełniej odzwierciedlać praktykę funkcjonowania oddziałów tego typu i potencjalne nowe koszty związane z wdrożeniem nowych rozwiązań organizacyjnych - w tym prawdopodobną konieczność dostosowania oddziałów już istniejących lub utworzenia nowych. Projektodawca podaje, że aktualnie na jednego ucznia oddziału zorganizowanego w podmiocie leczniczym są naliczane środki w wysokości ok. 30 tys. zł. W świetle wprowadzanych zmian ma być doliczana dodatkowa kwota ok. 20 tys. zł na ucznia umieszczonego w oddziale przez sąd.

Zmiana metody i terminu przyjmowania danych do podziału

Projekt resortu edukacji przewiduje ustalanie danych do podziału łącznej kwoty potrzeb oświatowych na 2027 rok w oparciu o informacje według stanu na 15 czerwca 2026 r., które to informacje będą weryfikowane przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie art. 50 ustawy o systemie informacji oświatowej. Część danych uwzględnia się do podziału nie według stanu na konkretny dzień, lecz jako średnią za dany okres. Wyjątkiem są dane dotyczące liczby uczniów na turnusach dokształcania teoretycznego uwzględnianych w wadze P_{27}. Obowiązujący dotychczas w ich przypadku termin 15 czerwca był terminem po zakończeniu istotnej części turnusów, z czym wiązało się istotne zaniżenie finansowania, choć turnusy rzeczywiście odbyły się w trakcie roku szkolnego. Proponuje się zatem uwzględnianie danych średniorocznych. Mają być one obliczane jako suma liczby uczniów w poszczególnych dniach od 1 września 2025 r. do 15 czerwca 2026 r. (z wyłączeniem sobót, niedziel i pozostałych dni ustawowo wolnych od pracy) podzielona przez liczbę wliczanych dni. Jak podaje projektodawca, w podziale potrzeb oświatowych na 2026 rok do wspomnianej wagi zakwalifikowano ok.

Phoca PDF

5,5 tys. uczniów, podczas gdy po zmianie sposobu obliczania ich liczby będzie to ok. 9,6 tys. jako liczba średnioroczna. Według przedstawionych szacunków przełoży się to na odnotowanie zwiększenia liczby uczniów na turnusach przez 78% jednostek samorządu terytorialnego.

Kształcenie w zawodach dostosowane do nowych okoliczności

W propozycjach Ministerstwa ujęto także plan aktualizacji zawodów szkolnictwa branżowego, co wynika z szeregu zmian wprowadzonych w pierwszym półroczu br. Nowe zawody będą uwzględnione w wadze P_{23} wynoszącej 0,305. Nie dotyczy to zawodów asystent ogrodniczy i asystent florystyczny, które mają zostać uwzględnione w wadze P_{24} wynoszącej 0,242. Dokonuje się także aktualizacji wag P_{28} i P_{29} w związku ze zmianą sposobu finansowania zawodów ujętych w prognozie zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy. W porównaniu do roku 2026 wykreśla się dwa zawody - opiekun osoby starszej oraz operator maszyn i urządzeń do przetwórstwa tworzyw sztucznych. Dodawany jest natomiast zawód: technik gospodarki nieruchomościami. Prognoza zapotrzebowania na pracowników została opracowana w rozporządzeniu MEN z 22 stycznia 2026 r. Jako że stosowanie takiej prognozy w przypadku podziału łącznej kwoty potrzeb oświatowych rozpoczyna się od klasy I, dodawany nowy zawód dotyczy młodzieży rozpoczynającej naukę w roku szkolnym 2026/27. Uczniowie kształcący się w zawodach, dla których przewiduje się szczególne zapotrzebowanie na pracowników na poszczególnych wojewódzkich rynkach pracy, będą uwzględniani w wadze P_{28}, która wyniesie 0,200. Zawody z podziałem na województwa zostały określone także w uzasadnieniu projektu rozporządzenia.

Kogo zmiany dotkną w największym stopniu?

Projekt zakłada także kilka innych zmian. Wśród nich należy wspomnieć o uwzględnieniu czteromiesięcznego kosztu ujednolicenia tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć nauczycieli praktycznej nauki zawodu z tygodniowym obowiązkowym wymiarem godzin zajęć nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych do 18 godzin tygodniowo. Uwzględnieniu podlegają także zmiany wprowadzone w ustawie - Karta Nauczyciela, jak wzrost wysokości i rozszerzenie prawa do odpraw w związku z przejściem na emeryturę, rentę z tytułu niezdolności do pracy lub nauczycielskie świadczenie kompensacyjne. W ramach wzrostu standardu finansowego będą uwzględnione także wyższe wydatki na wypłatę dotacji dla szkół i placówek prowadzonych przez podmioty niebędące jednostkami samorządu terytorialnego. W 2026 roku koszt zmian jest finansowany z rezerwy, o której mowa w art. 34 ust. 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, zaś od przyszłego roku środki na finansowanie wspomnianych zmian mają być uwzględniane w potrzebach oświatowych. W projekcie przewidziano także dofinansowanie oddziałów mundurowych oraz zakończenie finansowania domów wczasów dziecięcych, które wraz z nowym rokiem mają zniknąć z systemu oświaty.

Na podstawie danych statystycznych wykorzystanych w celu przygotowania podziału kwoty potrzeb oświatowych resort edukacji przewiduje następujący udział poszczególnych typów jednostek samorządu terytorialnego w całej kwocie (tj. 121 mld 875 mln zł):

- 46% (56 mld 302 mln zł) dla gmin
- 36% (44 mld 37 mln zł) dla miast na prawach powiatu
- 17% (20 mld 206 mln zł) dla powiatów
- 1% (1 mld 330 mln zł) dla województw

Phoca PDF

Kategoria: Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego
Opublikowano: środa, 01, lipiec 2026 10:40
Piotr Majoch
Odsłony: 835

W porównaniu do kwot ubiegłorocznych oznacza to lekkie przesunięcie potrzeb oświatowych w kierunku samorządów powiatowych - w 2026 roku było to 47% dla gmin i 35% dla miast na prawach powiatu.

Z pełną treścią, uzasadnieniem i oceną skutków regulacji konsultowanego projektu możecie zapoznać się Państwo na stronie Rządowego Centrum Legislacji.

Uwagi w badaniu ankietowym zbiera także Związek Powiatów Polskich.

Źródło: RCL

Phoca PDF